

Dit profiel dient gelezen, geïnterpreteerd en gebruikt te worden in combinatie met de 'Leeswijzer profielen Natura 2000 versie 2026', waarin de noodzakelijke uitleg van de verschillende paragrafen vermeld is.

A141 Zilverplevier (*Pluvialis squatarola*)

A. Algemeen

1. Kenschets

1.1 Beschrijving

De zilverplevier is een middelgrote steltloper (lengte 26-29 cm) met een korte snavel. Het zomerkleed is op de bovendelen zilver en zwart gevlekt, de onderdelen en het gezicht zijn gitzwart met een brede witte lijn vanaf het voorhoofd langs de zijkant van de borst. In winterkleed zijn de onderdelen wit en zijn de bovendelen wat egaler grijs gekleurd. Het broedgebied is circumpolair en omvat de hoog-arctische toendra's van Rusland, Alaska en Canada. De zilverplevier is een echte kosmopoliet en overwintert langs zee-kusten in gematigde en tropische klimaatzones over de hele wereld. De in Nederland doortrekkende en overwinterende vogels maken deel uit van de West-Siberische/West-Europese en West-Afrikaanse flyway-populatie, deze omvat broedvogels uit de hoog-arctische gebieden van Rusland.

Bron: Saxifraga – Piet Munsterman

1.2 Relatief belang binnen Europa

De West-Siberische/West-Europese en West-Afrikaanse flyway-populatie wordt geschat op 200.000 vogels, waarvan in Nederland 37-43% verbleef tijdens de trektijd in de periode 2015/16-2020/21.

1.3 Aandeel van populatie in Vogelrichtlijngebieden

Het gemiddeld seizoensgemiddelde¹ van de zilverplevier betrof 32.600 vogels in de periode 2015/16-2020/21, waarvan zich 100% binnen Vogelrichtlijngebieden met een instandhoudingsdoel voor de soort bevond. Zie paragraaf 4 voor meer informatie over het huidige voorkomen. Zie [de soortpagina op natura2000.nl](https://soortpagina.natura2000.nl) voor een overzicht van de gebieden met een instandhoudingsdoel voor de soort.

---

¹ De som van maandelijkse schattingen (tellingen en modelvoorspellingen voor juli-juni), gedeeld door 12. Seizoensgemiddelde is een maat voor de aanwezigheid van een soort in het gehele niet-broedseizoen waar afzonderlijke maandaantallen sterk van elkaar kunnen wisselen. Ze geven een betrouwbaarder beeld dan seizoensmaxima, waar toeval een grotere rol speelt.

B. Bescherming

2. Status

Zilverplevier *Pluvialis squatarola* (A141). Niet in bijlage I genoemde en geregeld voorkomende trekvogel zoals bedoeld in artikel 4.2 van de Vogelrichtlijn (inwerkingtreding 1981). Voor Vogelrichtlijngebieden in Nederland relevant als niet-broedvogel.

3. Ecologie

3.1 Algemene beschrijving leefgebied

De rui-, doortrek- en overwinteringsgebieden van de zilverplevier omvatten vrijwel uitsluitend zoutwatermilieus. Tijdens de voor- en najaarstrek komt de soort soms in kleine aantallen voor in de grotere zoetwatersystemen in het binnenland. De zilverplevier zoekt zijn voedsel op drooggevalle getijdenplaten, deze kunnen zowel slibrijk als zandig zijn. De soort gebruikt gemeenschappelijke hoogwatervluchtplaatsen in open, vlakke en schaars begroeide terreinen nabij het voedselbiotoop, zoals kwelders en schorren, zandplaten, stranden en inlagen en soms dammen van landaanwinningswerken. Tijdens stormvloed wordt ook op schaars begroeide binnendijkse akkers overtijd. De zilverplevier foerageert voornamelijk solitair of in kleine groepjes, waarbij op het wad een deel van de zilverplevieren in de winter langdurig een voedselterritorium verdedigt.

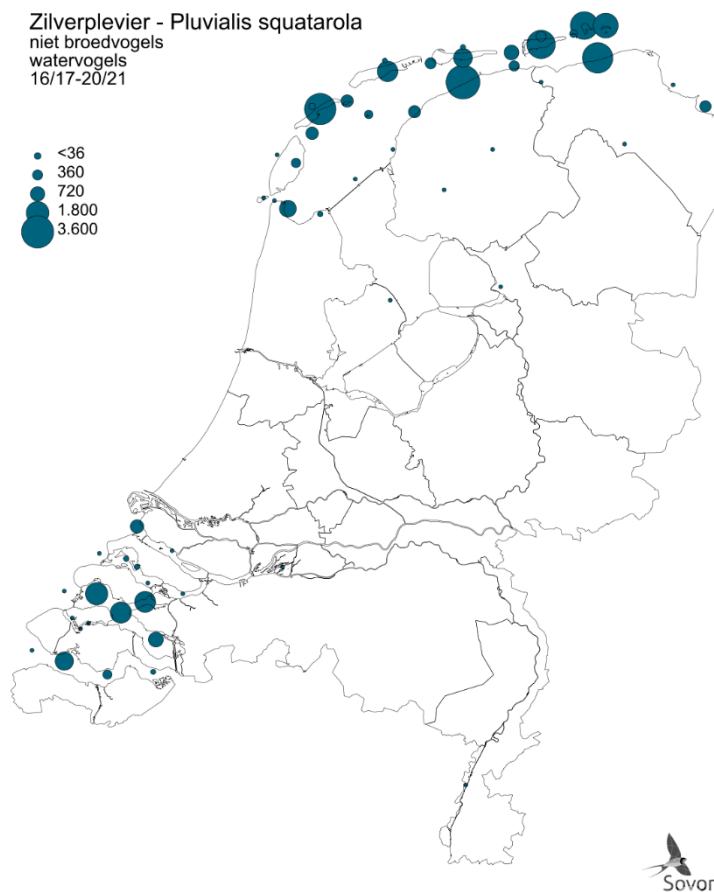
3.2 Voedsel

De zilverplevier foerageert op bodemfauna en eet vooral zeeduizendpoten en in mindere mate andere soorten wormen (bijvoorbeeld zeepieren), wadslakjes en kreeftachtigen (garnalen, krabben).

C. Voorkomen, Staat van Instandhouding, drukfactoren en maatregelen

4. Huidig voorkomen

De Nederlandse doortrekpopulatie van de zilverplevier omvatte maximaal 73.600-86.800 vogels in de periode 2015/16-2020/21. De aantallen in de winter waren veel lager met in dezelfde periode maximaal 25.700-35.300 vogels. Zilverplevieren zijn het hele jaar in ons land aanwezig, met de laagste aantallen in juni en juli. De najaarstrek begint in juli en houdt aan tot in november. De meeste vogels huizen dan, net als in de rest van het jaar, in de Waddenzee en het Deltagebied. Bij zacht winterweer overwinteren grotere aantallen dan bij strenge vorst. De voorjaarsstrek begint in maart en piekt in mei. In ons land is de Waddenzee veruit het belangrijkste gebied. Tijdens de landelijke seizoenspiek in 2021/22 van 80.000 zilverplevieren in oktober herbergde de Waddenzee een kleine 70.000 exemplaren, terwijl in de Zoute Delta ruim 10.000 zilverplevieren zaten (Hornman *et al.* 2024). Grote concentraties bevinden zich op Vlieland, langs de vastelandskust van Groningen en Friesland, op Schiermonnikoog en op de beide Rottums. In het Deltagebied is het voorkomen grotendeels beperkt tot de Oosterschelde en de Westerschelde. Voor meer verspreidingsinformatie wordt verwezen naar de [soortpagina van Sovon](#).

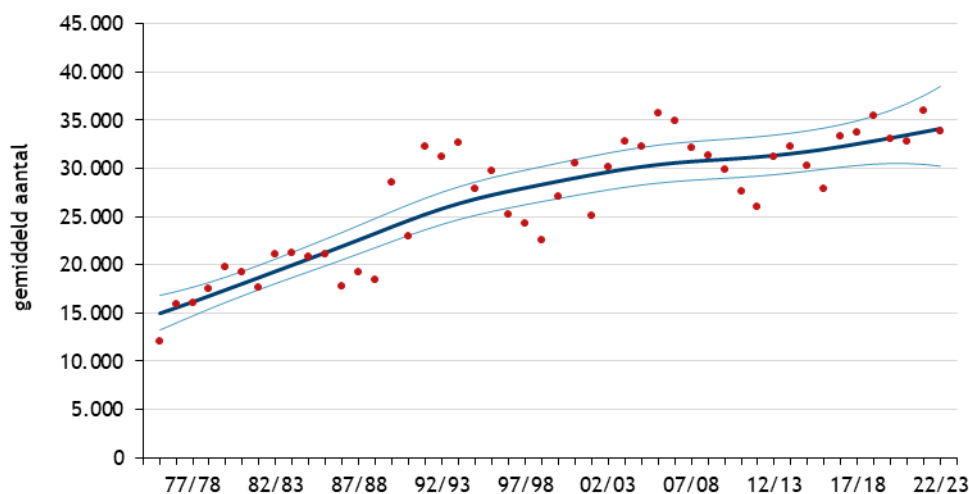
Verspreiding van de zilverplevier als niet-broedvogel in de periode 2016/17 – 2020/21. Weergegeven is het gemiddelde seizoensgemiddelde (vogels) per hoofdgebied (cluster van telgebieden).

5. Beoordeling landelijke Staat van Instandhouding

5.1 Trends en ontwikkelingen

De landelijke trend van de zilverplevier als niet-broedvogel laat op de lange termijn (1980/81-2022/23) een matige toename zien, op de korte termijn (2011/12-2022/23) is de aantalsontwikkeling stabiel.

De zilverplevier is in de loop van de 20^e eeuw sterk in aantal toegenomen. De toename heeft zowel betrekking op overwintelaars als doortrekkers. De toename wordt vooral veroorzaakt door een positieve ontwikkeling in de Waddenzee, in de zoute Delta zijn de aantallen op de lange termijn stabiel (Hornman *et al.* 2022). Op de korte termijn zijn de aantallen gestabiliseerd, zowel in de Waddenzee als zoute Delta. Veranderingen binnen de West-Europese overwinteringsgebieden kunnen van invloed zijn op de in Nederland verschijnende aantallen. Een mogelijke verklaring voor de positieve aantalsontwikkeling in de Waddenzee is dat door het minder frequent optreden van winterse vorstperioden als gevolg van klimaatverandering een groter aandeel van de vogels in Nederland blijft overwinteren in plaats van verder naar het zuiden en/of westen te trekken (Maclean *et al.* 2008). Deze hypothese kan echter niet verklaren waarom de trend in delen van de eveneens opwarmende Duitse en Deense Waddenzee negatief en stabiel is in plaats van toenemend (Kleefstra *et al.* 2022). Het contrast tussen de toename van zilverplevieren in de Nederlandse Waddenzee en de populatie-ontwikkeling elders kan wijzen op een 'lokale' oorzaak. De zilverplevier is een uitgesproken wormeneter. De zeeduizendpoot is de belangrijkste prooi in veel gebieden, en een toename van de beschikbaarheid hiervan zou zo'n lokale factor kunnen vormen. Er is wel geopperd dat de grootschalige afname van schelpdierbestanden in de Nederlandse Waddenzee begin jaren negentig - samenvallend met een periode van intensieve visserij op schelpdieren - heeft geleid tot een toename van wormen en daarmee van wormenetende wadvogels (van Roomen *et al.* 2006). Voor meer trendinformatie wordt verwezen naar de [soortpagina van Sovon](#).

De aantalsontwikkeling van de zilverplevier als niet-broedvogel. Weergegeven is het seizoensgemiddelde in de monitoringgebieden (rode punten), de trendlijn (donkergekleurde lijn) en het 95% betrouwbaarheidsinterval van de trendlijn (lichtgekleurde lijnen). Deze grafiek is gebaseerd op het Meetnet Watervogels (seizoen juli t/m juni).

5.2 Beoordelingsaspecten Staat van Instandhouding 2022²

i. Verspreidingsgebied: gunstig

Het verspreidingsgebied is niet wezenlijk veranderd ten opzichte van 1979-1983 (van Roomen 2018), waarmee dit aspect als 'gunstig' kan worden beoordeeld.

² Voor een uitgebreide toelichting van de beoordeling van de Staat van Instandhouding in 2022 wordt verwezen naar de bouwsteen (Sovon 2024) en Vogel *et al.* (2021).

ii. Populatie: gunstig

Het aspect populatie is als 'gunstig' beoordeeld, want de aantallen laten een matige toename zien op de lange termijn (1980/81-2019/20) en de populatieomvang in de periode 2014/15-2019/20 bevond zich ver boven een gunstig niveau voor de populatie.

iii. Leefgebied: gunstig

Het leefgebied is in voldoende omvang en kwaliteit aanwezig.

iv. Toekomstperspectief: gunstig

De stabiele aantalsontwikkeling op de korte termijn (2008/09-2019/20) en de afwezigheid van grote knelpunten leiden ertoe dat het toekomstperspectief als 'gunstig' is beoordeeld.

5.3 Landelijke Staat van Instandhouding

De Staat van Instandhouding (SvI) van de zilverplevier als niet-broedvogel is in 2022 als gunstig (Sovon 2024). De eerdere SvI beoordelingen zijn in dit document opgenomen zodat zichtbaar is hoe deze over de jaren heen veranderd is³.

Aspect	1981	2004	2015	2022
Verspreidingsgebied	gunstig	gunstig	gunstig	gunstig
Populatie	gunstig	gunstig	gunstig	gunstig
Leefgebied	gunstig	gunstig	gunstig	gunstig
Toekomstperspectief	gunstig	gunstig	gunstig	gunstig
Beoordeling SvI	gunstig	gunstig	gunstig	gunstig

5.4 Landelijke instandhoudingsdoelstelling

Behoud van de omvang en van de kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht voor het behoud van een populatie van ten minste 17.000 vogels (seizoensgemiddelde) (ministerie van LNVN 2026).

6. Drukfactoren

- *Ziekten*: de zilverplevier is beoordeeld als kwetsbaar voor sterfte door hoogpathogene aviaire influenza (HPAI) vanwege het vaak voorkomen in groepen (Slaterus *et al.* 2024).
- *Verstoring door aanwezigheid*: vooral op de hoogwatervluchtplaatsen is de zilverplevier vanwege de aanwezigheid van grote concentraties gevoelig voor verstoring door recreatie, zoals groepen wadlopers vanaf droogvallende schepen. Groepen zilverplevieren vliegen meestal ver weg van de locatie waar ze verjaagd zijn en keren redelijk traag terug. Als een hoogwatervluchtplaats verstoord wordt, kan het wel een getijdencyclus duren voor ze er terugkeren (Krijgsveld *et al.* 2022).
- *Verstoring door opgaande bouwsels*: mogelijk ervaart de soort windmolenparken tussen voedsel- en rustgebieden als een barrière (Clemens & Lammen 1995).
- *Sterfte door infrastructuur*: zilverplevieren zijn potentieel kwetsbaar voor aanvaringen met windturbines en hoogspanningslijnen (Buij *et al.* 2020).
- *Verlies leefgebied*: in de Zuidwestelijke Delta zijn in de jaren tachtig als gevolg van het afronden van de Deltawerken verscheidene gebieden met wadplaten verloren gegaan, waardoor het foerageergebied van wadvogels zoals de zilverplevier in omvang is afgenomen (Schekkerman *et al.* 1994). Ook op andere locaties kan er lokaal foerageergebied verloren gaan door bijvoorbeeld kustversterking en havenbouw.

Invloeden van buiten Nederland

De West-Siberische/West-Europese & West-Afrikaanse flyway-populatie, waartoe 'onze' vogels behoren, is als geheel op de lange termijn toegenomen, maar toont recent een matige afname (van Roonen *et al.* 2022). De positieve lange termijn trend in de Nederlandse Waddenzee staat haaks op de ontwikkelingen binnen de internationale Waddenzee, waar de aantallen op het wad van de Duitse deelstaat Nedersaksen de afgelopen 35 jaar juist zijn afgenomen en in Sleeswijk-Holstein stabiel zijn (Kleefstra *et al.* 2022).

³Nieuwere beoordelingen van de Staat van Instandhouding zijn niet altijd één op één te vergelijken met eerdere beoordelingen door verschillen in de systematiek (ministerie van LNV 2006, Foppen *et al.* 2016, Vogel *et al.* 2021).

7. Maatregelen voor beheer, herstel en uitbreiding

Hieronder worden aanbevolen maatregelen genoemd ten behoeve van de soort.

Het beperken van recreatie, zoals wadlopen met groepen vanaf droogvallende schepen, nabij hoogwatervluchtplaatsen is van groot belang om rust voor overwinterende en doortrekkende zilverplevieren te waarborgen. Over het algemeen wordt bij recreatie als afstand tussen de groep vogels en de verstoringsbron een bufferzone van minimaal 250 meter geadviseerd, en bij hoogwatervluchtplaatsen tot 1 kilometer, al kan de situatie tussen locaties verschillen. In tijd (bijvoorbeeld periode rond hoogwater) en ruimte kunnen rustgebieden worden afgebakend (Krijgsveld *et al.* 2022).

Onderscheid in maatregelen gericht op regulier beheer (instandhouding), preventie of herstel (aanvullende maatregelen om verslechtering te voorkomen of terug te draaien) en/of uitbreiding van leefgebied. Zie de tekst hierboven voor de volledige beschrijving van de maatregelen.

Maatregel	Regulier beheer	Preventie of herstel	Uitbreiding
Waarborgen rust nabij hoogwatervluchtplaatsen en foerageergebieden		x	

8. Bronnen

- Buij R., Jongbloed S., van der Jeugd H., Klop E., Lagerveld S., Limpens H., Meeuwssen H., Ottburg F., Schippers P., Tamis J., Verboom J., van der Wal T., Wegman R., Winter E. & Schotman A. 2018. Kwetsbare soorten voor energie-infrastructuur in Nederland; Overzicht van effecten van hernieuwbare energie-infrastructuur en hoogspanningsleidingen op de kwetsbaarste soorten vogels, vleermuizen, zeezoogdieren en vissen, en oplossingsrichtingen voor een natuurinclusieve energietransitie. Wageningen Environmental Research Rapport 2883.
- Clemens T. & Lammen C. 1995. Windkraftanlagen und Rastplätze von Küstenvögeln -ein Nutzungskonflikt. Seevögel 16: 34-38.
- Ens B.J., Wintermans G.J.M. & Smit C.J. 1993. Verspreiding van overwinterende wadvogels in de Nederlandse Waddenzee. Limosa 66: 137-144.
- Foppen R., van Roomen M., van den Bremer L. & Noordhuis R. 2016. De ecologische haalbaarheid van de Natura 2000 instandhoudingsdoelen voor vogels. Sovon-rapport 2016/51. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Hornman M., Kavelaars M., Koffijberg K., van Winden E., van Els P., de Jong A., Kleefstra R., Schoppers J., Slaterus R., van Turnhout C. & Soldaat L. 2022. Watervogels in Nederland in 2019/2020. Sovon rapport 2022/06, RWS-rapport BM 22.03. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Hornman M., Koffijberg K., van Oostveen C., van Winden E., Louwe Kooijmans J., Kleefstra R., Vergeer J.W. & Soldaat L. 2024. Watervogels in Nederland in 2021/2022. Sovon rapport 2024/22, RWS-rapport BM 24.04. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Kersten, M. & Piersma T. 1984. Voedselkeuze en voedselopname van Zilverplevieren *Pluvialis squatarola* in de Waddenzee tijdens de voor- en najaarstrek. Limosa 57: 105-111.
- Kleefstra R., Bregnballe T., Frikke J., Günther K., Hälterlein B., Hansen M.B., Hornman M., Meyer J. & Scheiffarth G. 2022. Trends of Migratory and Wintering Waterbirds in the Wadden Sea 1987/1988 - 2019/2020. Wadden Sea Ecosystem No. 41. Common Wadden Sea Secretariat, Joint Monitoring Group of Migratory Birds in the Wadden Sea, Wilhelmshaven, Germany.
- van Kleunen A., van Roomen M., Janssen J.A.M., Kuiters A.T., van Winden E., Boele A., Schmidt A.M. & van Vreeswijk T. 2017. Advies over correcties en bijstellingen van Natura 2000-doelen; Achtergronddocument bij het rapport Advies over de Natura 2000 doelensystematiek en Natura 2000-doelen. Rapport 2779C. Sovon-rapport 2016/27. Wageningen Environmental Research, Wageningen.
- Krijgsveld K.L., Klaassen B. & van der Winden J. 2022. Verstoring van vogels door recreatie. Literatuurstudie van verstoringsgevoeligheid en overzicht van maatregelen. Deel 1 hoofdrapport & deel 2 soortbesprekingen. Uitgave Vogelbescherming Nederland, Zeist.
- Leopold M.F., Smit C.J., Goedhart P.W., van Roomen M., van Winden E. & C. van Turnhout, 2004. Langjarige trends in aantallen wadvogels in relatie tot de kokkelvisserij en het gevoerde beleid in deze; eindverslag EVA II (Evaluatie schelpdiervisserij tweede fase) Deelproject C2. Alterra-rapport 954. Alterra, Wageningen.
- Maclean I.M.D., Austin G.E., Rehfish M.M., Blew J., Crowe O., Delany S., Devos K., Deceuninck B., Gunther K., Laursen K., van Roomen M. & Wahl J. 2008. Climate change causes rapid changes in the distribution and site abundance of birds in winter. Global Change Biology 14: 2489-2500.
- Ministerie van LNV. 2006. Natura 2000 doelendocument. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.
- Ministerie van LNV. 2026. Natura 2000 Doelendocument 2026; vernieuwde landelijke doelen voor Natura 2000-habitattypen en -soorten. Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur. Den Haag.
- van Roomen M., van Turnhout C., van Winden E., Koks B., Goedhart P.W., Leopold M.F. & Smit C.J. 2006. Trends van benthivore watervogels in de Nederlandse Waddenzee: grote verschillen tussen schelpdiereneters en wormeneters. Limosa 78: 21-38.
- van Roomen M. 2018. Zilverplevier *Pluvialis squatarola*. Pp. 243-244 in: Sovon Vogelonderzoek Nederland 2018. Vogelatlas van Nederland. Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen.
- van Roomen M., Citegetse G., Crowe O., Dodman T., Hagemeijer W., Meise K. & Schekkerman H. (eds.). 2022. East Atlantic Flyway Assessment 2020. The status of coastal waterbird populations and their sites. Wadden Sea Flyway Initiative p/a CWSS, Wilhelmshaven, Germany, Wetlands International, Wageningen, The Netherlands, BirdLife International, Cambridge, United Kingdom.
- Schekkerman, H, P.L. Meininger & P.M. Meire, 1994. Changes in the waterbird populations of the Oosterschelde (SW Netherlands) as a result of large-scale coastal engineering works. Hydrobiologia 282/283: 509-524.

- Slaterus R., Bresser S. & Brinkman C. 2024. Hoogpathogene aviaire influenza als bedreiging voor vogelpopulaties in Nederland. Sovon-rapport 2024/19. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Vogel R., Foppen R., van den Bremer L., van Turnhout C.A.M. & van Roomen M. 2021. Methodiek voor de bepaling van de staat van instandhouding van vogels. Sovon-rapport 2021/26. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Vogel R., Zoetebier D., van Winden E., Sierdsema H., Foppen R. & van den Bremer L. 2024. Geactualiseerd landelijk overzicht van vogelsoorten met concentraties van (inter)nationaal belang. Sovon-rapport 2024/13. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Wood A.G. 1986. Diurnal and nocturnal territoriality in the Grey Plover at Teesmouth as revealed by radio telemetry. *Journal Field Ornithology* 57: 213-221.

Geraadpleegde websites

- Sovon Vogelonderzoek Nederland. 2024. Bouwsteen Zilverplevier niet-broedvogel.
<https://stats.sovon.nl/pub/publicatie/22007>. Geraadpleegd op 10/01/2025.